

Hindi Urdu for Health

The Practice of Medicine in Hindi and Urdu

repositories.lib.utexas.edu/handle/2152/64261

Hindi Urdu Flagship | South Asia Institute | Department of Asian Studies | The University of Texas at Austin

Ethics in Medicine

Ethics in medicine is not a new concern. But it has become much more pronounced in modern times. The issues involved may range from right diagnosis and right treatment to the fees charged to patients, and the administration of insurance and medical bills. This issue cuts across all genres of medicine, traditional as well as conventional. In this section we have video clips that inform us about how doctors following different medical systems talk about fees and ethics in their practice.

RAISING AWARENESS WITH A RELIGIOUS ANGLE

Video URI: hdl.handle.net/2152/67527

Contents:

Hindi Transcription	2
Hindi Vocabulary	2
Hindi Questions	4
Urdu Transcription.....	5
Urdu Vocabulary	5
Urdu Questions	7

Hindi Transcription

डॉक्टर साहब ये बतायें कि जिस स्थान पर आप बैठे हैं या जिस स्थान पर ये अभियान चलाया जा रहा है, उस स्थान का, उस संस्था का इस अभियान से क्या ताल्लुक है?

बहुत अच्छा, बहुत अच्छा सवाल है आपका... जितना भी हम, हमारा जो हिन्दुस्तान के अंदर जो mind makeup है लोगों का, वो साईंटिफिक ना होके धर्म से ज्यादा जुड़ा हुआ है... हमारे ऋषि-मुनियों ने हर साईंटिफिक बात को धर्म से जोड़ के हमारे लोगों को दे दिया है और वो चीजें, जो साईंटिफिक चीजें थी, वो हमारी धार्मिक रूप में हमारे जीवन का एक हिस्सा है... जैसे, तुलसी का पत्ता इतना गरम होता है कि यदि उसको हम डायरैक्ट दांतों से चबायें तो एनेमल की कवरिंग जो है दांतों की, वो उतर सकती है उससे, दांत पीले पड़ जाते हैं... तो इस बात को अगर साईंटिफिक प्वाइंट ऑफ व्यू से अगर कोई डॉक्टर ये कहे कि तुलसी मुंह में नहीं चबानी, तो हमारे आदमी के समझ में बात नहीं आती... परन्तु कोई महात्मा, कोई ब्राह्मण, कोई ऋषि-मुनि ये बोले कि तुलसी पवित्र है, पूजा का पौधा है और उसको मुंह में चबाने से पाप होता है, तो हमारे लोग उसको मान लेते हैं... तो इसीलिये, इसी प्रकार से कन्या भ्रूण हत्या महापाप है, इस बात को कहने के लिये हमने ये हिसाब लगाया कि कोई धार्मिक संस्था इसको बोले, धार्मिक लोग, पंडित, आचार्य, बुद्ध, पुरुष, जैसे योग करने वाले, जैसे रामदेव जी, श्री श्री रविशंकर जी, और जितने भी धर्मगुरु हमारे समाज में हैं, वो और उनकी संस्थाएं यदि ये बोलें कि कन्या भ्रूण हत्या महापाप है तो हमारे लोग इसको ज्यादा गंभीरता से ले सकेंगे और इस बुराई को जल्दी समाप्त कर पायेंगे हम लोग... तो इसलिये हमने, ये बाबा बिशन दास एजूकेशनल एंड चैरिटेबल सोसाइटी के बैनर तले इस अभियान को चलाया... बाबा बिशन दास जी 435 साल पहले यहां मूर्थल गांव में हमारे यहां, इस, इसी स्थान पे, देवी वाला बाग में, उन्होंने यहां तपस्या की थी और उनके नाम से लोगों में बड़ी भारी श्रद्धा है... और उनके नाम से ये सोसाइटी बनी हुई है और समय-समय पर यहां पर योग और ध्यान शिविर होते हैं तो उनको संचालित करने के लिये धर्मगुरु भी आते हैं... तो उनके माध्यम से हम मास कम्यूनिकेशन के द्वारा पब्लिक में ये मैसेज फैलाते हैं कि कन्या भ्रूण हत्या महापाप है, इसको ना करें... लड़का और लड़की में कोई भेद ना समझें... आज की इस आधुनिक युग में लड़कियों के लिये भी लड़कों के समान अवसर सरकार ने, समाज ने उपलब्ध कराये हैं और आप अपनी इस छोटी सोच से ऊपर उठें और देश के अंदर, देश के विकास में अपना योगदान दें, ऐसी बुराईयों को दूर करने में...

Hindi Vocabulary

	धर्म से ज्यादा जुड़ा हुआ
	ऋषि-मुनियों ने
Religion, faith, duty	धर्म
Part of life	जीवन का एक हिस्सा
Basil leaf	तुलसी का पत्ता
	दांतों से चबायें
Teeth	दांतों की
	उतर सकती है

Teeth become yellow	दांत पीले पड़ जाते हैं
	महात्मा
Brahmin	ब्राह्मण
Sage	ऋषि-मुनि
	तुलसी पवित्र
	पूजा का पौधा
Biting	चबाने से
Sin, immorality	पाप
	कन्या भ्रूण हत्या महापाप है
	धार्मिक संस्था
Faithful	धार्मिक लोग
Pundit	पंडित
	आचार्य
Buddha	बुद्ध
	पूरुष
	योग करने वाले
	धर्मगुरु
Society	समाज
Institutions	संस्थायें
Seriously	गंभीरता से
Bad, harm	बुराई
Campaign, drive	अभियान
	तपस्या
Faith	श्रद्धा
Periodically	समय-समय पर
	योग
	ध्यान शिविर
Operated	संचालित
Through, by means of	माध्यम
Distinction, difference	भेद
Modern era	आधुनिक युग
	समान अवसर

Your own	आप अपनी
	छोटी सोच
	ऊपर उठें
Country, nation	देश
In the progress of the nation	देश के विकास में
Contribution, role	योगदान

Hindi Questions

डॉ गोयल मानते हैं कि धार्मिक संस्था का बड़ा फायदा है डॉक्टरों के लिए। क्यों?

- 1 क्योंकि मरीज बड़े धार्मिक लोगों को ज्यादा गंभीरता से लेते हैं
- 2 क्योंकि धर्म हमारे समाज का बहुत बड़ा हिस्सा है
- 3 क्योंकि लोग पाप से बचने के लिए डॉक्टरों की सलाह मान लेंगे
- 4 सब के कारण

Urdu Transcription

ڈاکٹر صاحب یہ بتائیں کہ جس ستھان پر آپ بیٹھے ہیں یا جس ستھان پر یہ ابھیاں چلایا جا رہا ہے، اس ستھان کا، اس سنستھا کا اس ابھیان سے کیا تعلق ہے؟

بہت اچھا، بہت اچھا سوال ہے آپ کا۔۔۔ جتنا بھی ہم، ہمارا جو ہندوستان کے اندر جو مائنڈ میک اپ ہے لوگوں کا، وہ سائنٹفک نا ہو کے دھرم سے زیادہ جڑا ہوا ہے۔۔۔ ہمارے رشی مونیوں نے ہر سائنٹفک بات کو دھرم سے جوڑ کے ہمارے لوگوں کو دے دیا ہے اور وہ چیزیں جو سائنٹفک چیزیں تھیں، وہ ہماری دھارمک روپ میں ہمارے جیون کا ایک حصہ ہے۔۔۔ جیسے، تلسی کا پتہ اتنا گرم ہوتا ہے کہ اب اس کو ہم ڈائریکٹ دانتوں سے چبائیں تو انیمل کورنگ جو ہے دانتوں کی، وہ اتر سکتی ہے اس سے، دانت پیلے پڑ جاتے ہیں۔۔۔ تو اس بات کو اگر سائنٹفک پائنٹ آف ویو سے کوئی ڈاکٹر اگر یہ کہے کہ تلسی منہ میں نہیں چبائی، تو ہمارے آدمی کے سمجھ میں بات نہیں آتی۔۔۔ پرنتو کوئی مہاتما، کوئی براہمن، کوئی رشی مونی یہ بولے کہ تلسی پوتر ہے، پوجا کا پودھا ہے اور اس کو منہ میں چبانے سے پاپ ہوتا ہے، تو ہمارے لوگ اس کو مان لیتے ہیں۔۔۔ تو اسی لئے، اسی پرکار سے کنیا دھرون ہتیا مہاپاپ ہے، اس بات کو کہنے کے لئے ہم نے یہ حساب لگایا کہ کوئی دھارمک سنستھا اس کو بولے، دھارمک لوگ، پنڈت آچاریہ، بدھ، پرش، جیسے یوگ کرنے والے، جیسے رامدیو جی، شری شری روی شنکر جی، اور جتنے بھی دھرمگرو ہمارے سماج میں ہیں، وہ اور ان کی سنستھائیں یدی یہ بولیں کہ کنیا دھرون ہتیا مہاپاپ ہے تو ہمارے لوگ اس کو زیادہ گمبھیرتا سے لے سکیں گے اور اس برائی کو جلدی سماپت کر پائیں گے ہم لوگ۔۔۔ تو اس لئے ہم نے، یہ بابا بشن داس ایجوکیشنل اینڈ چیرٹیبل سوسائٹی کے بینر تلے اس ابھیان کو چلایا۔۔۔ بابا بشن ساد جی چار سو پینتیس سال پہلے یہاں موتھل گاؤں میں ہمارے یہاں، اس، اسی ستھان پہ، دیوی والا باغ میں، انہوں نے یہاں تپسیا کی تھی اور ان کے نام سے لوگوں میں بڑی بھاری شردھا ہے۔۔۔ اور ان کے نام سے یہ سوسائٹی بنی ہوئی ہے اور سمے سمے پر یہاں پر یوگ اور دھیان شور ہوتے ہیں تو ان کو سنجالت کرنے کے لئے دھرمگرو بھی آتے ہیں۔۔۔ تو ان کے مادھیم سے ہم ماس کمیونیکشن کے دوارا پبلک میں یہ میسیج پھیلاتے ہیں کہ کنیا دھرون ہتیا مہاپاپ ہے، اس کو نہ کریں۔۔۔ لڑکا اور لڑکی میں کوئی بھید نہ سمجھیں۔۔۔ آج کی اس ادھنک یگ میں لڑکیوں کے لئے بھی لڑکوں کے سمان اوسر سرکار نے، سماج نے ایلبدھ کرائے ہیں اور آپ اپنی اس چھوٹی سوچ سے اوپر اٹھیں اور دیش کے اندر، دیش کے وکاس میں اپنا یوگدان دیں، ایسی برائیوں کو دور کرنے میں۔۔۔

Urdu Vocabulary

	دھرم سے زیادہ جڑا ہوا
	رشی مونیوں نے
Religion, faith, duty	دھرم
Part of life	جیون کا ایک حصہ
Basil leaf	تلسی کا پتہ
	دانتوں سے چبائیں
Teeth	دانتوں کی
	اتر سکتی ہے
Teeth become yellow	دانت پیلے پڑ جاتے ہیں
	مہاتما

Brahmin	براہمن
Sage	رشی مونی
	تلسی پوتر
	پوچا کا پودھا
Biting	چبانے سے
Sin, immorality	پاپ
	کنیا دھرون ہتیا مہاپاپ ہے
	دھارمک سنستھا
Faithful	دھارمک لوگ
Pundit	پنڈت
	آچاریہ
Buddha	بدھ
	پروش
	یوگ کرنے والے
	دھرمگرو
Society	سماج
Institutions	سنستھائیں
Seriously	گمبھیرتا سے
Bad, harm	برائی
Campaign, drive	ابھیان
	تپسیا
Faith	شردھا
Periodically	سمے سمے پر
	یوگ
	دھیان شور
Operated	سنچالت
Through, by means of	مادھیم
Distinction, difference	بید
Modern era	آدھنک یگ
	سمان اوسر
Your own	آپ اپنی
	چھوٹی سوچ

	اوپر اٹھیں
Country, nation	دیش
In the progress of the nation	دیش کے وکاس میں
Contribution, role	یوگدان

Urdu Questions

ڈاکٹر گوپل کیوں مانتے ہیں کہ دھارمک سنستھا کا بڑا فائدہ ہے ڈاکٹروں کے لئے

- 1 کیونکہ مریض بڑے دھارمک لوگوں کو زیادہ گھمبیرتا سے لیتے ہیں
- 2 کیونکہ دھرم ہمارے سماج کا بہت بڑا حصہ ہے
- 3 کیونکہ لوگ پاپ سے بچنے کے لئے ڈاکٹروں کی صلاح مان لینگے
- 4 ان سب چیزوں کی وجہ سے